



Wat uit deze strijd resulteert is geen proper afgewerkte analyse. Het is materiaal dat doorheen aders en darmen is gevloeid, dat gestremd geraakt is door het achtergebleven vuil van herinneringen, anekdotes, onbruikbare invallen en onuitgesproken fantasieën. Misschien is het zelfs mogelijk sommige ervaringen in het lichaam te situeren. De voorstelling die zich van het hoofd langzaam maar zeker naar beneden laat zakken tot op een veel emotionelere of zelfs vervoerende plek. Of de voorstelling die zich, zoals naar goede middeleeuwse gewoonte, verbindt met de gal, hetgeen een cholerische reactie tot gevolg zou hebben, of met de melancholie, die zich in de zwarte gal situeert, of met de onverschilligheid van het flegma.

In elk geval stelt de schrijver zijn lichaam voor enige tijd open, en laat hij zich door wat hij heeft gezien, gelezen of beleefd, bewonen. Het is uit de kruismutaties die uit deze coöptatie ontstaan dat later zijn uitgescheiden analyse zal volgen. In de vorm van een allergische reactie, een moeizaam herstelproces of een snelle afrekening, als betrof het een doordeweeks koutje. Als een monsterlijke *alien* die zich in een grondig fout ingeschatte bevalling dwars door de buikholte een weg naar buiten scheurt, of in een wollige danskritiek die als een bijna onzichtbare rookpluim het rechteroor verlaat.

Een voorstelling komt binnen, kiepert als een waar koekoeksjong zoveel mogelijk ballast overboord, en wordt om precies diezelfde reden na korte of lange tijd ook weer naar buiten geperst.

*The Body Artist* van Don DeLillo ontwikkelt een veel genuanceerder beeld van dit verwerkingsproces. In deze hedendaagse *ghost story* staat een vrouw voor de rouw van de zelfgekozen dood van haar

minnaar. Naarmate zij zich verder van de wereld afsluit, duikt in het lege huis een vreemde dwergachtige figuur op, die haar leert spreken met de stem van de dode. Eenmaal zij dit vermogen heeft ontwikkeld, verdwijnt deze geest terug uit haar leven. Maar in die tijd heeft zij haar lichaam uitgewist: haar haar en huid ontkleurd, haar lichaam leeggemaakt om de rouw een plaats te geven. Zij kan nu spreken met de stem van de dode, en heeft hierin haar kunst herontdekt.

In *The Body Artist* wordt de verhouding tussen de afwezige andere en de interface er één van innige verbondenheid. Het is een raadselachtig rouwproces, dat zich wapent met een lichaam, een stem, een plek in het onbepaalde. Het is een gelijktijdig afscheid nemen en construeren. Misschien werkt deze metafoor wel beter voor het proces dat zich in de het schrijven ontvouwt. Want de criticus is niet diegene die in de kunst staat, noch hij die zich vrij in de samenleving begeeft. Hij is de *go-between* die zich wapent met kennis. Die lijnen trekt van een roman naar een voorstelling, een autohandleiding over een politiek debat tot een reclameboodschap. Hij is diegene die verbindt. Die het afwezige opnieuw een stem probeert te geven. Hij staat 'tussenin', met de voeten op onvaste grond, en construeert zijn eigen trajecten uit de *collisie van het persoonlijke en het andere, het particuliere en het globale*, in een voortdurend verzet tegen wat voor de hand ligt. In dit balanceren begeeft hij zich op glad ijs. Hij is niet degene die alles beheerst, en hij weet ook niet altijd waar hij uitkomt. Maar hij vecht, stelt vragen, legt relaties bloot. Zijn praktijk beperkt zich niet tot het artistieke, maar speelt zich tegelijkertijd op een veel kleiner én veel groter vlak af. Zijn onderzoeksterrein is de microscopie van het alledaagse, in perspectief van het macroscopisch globale.

The program is ambitious. But the alternative, if you prefer, is just to go on playing someone else's game - always in the air, between vocation and vacation, eyes on the latest information, fingers on the controls. Rolling the loaded dice, again and again. Brian Holmes